Марияна Георгиева:

В Бесарабия се говори, че България е прекрасна, а у нас - че е ужасна

Дотам сме я докарали - да полагаме усилия за съхранение на нашата култура и литература навсякъде по света, за да забавим нашето изчезване, казва авторката на „Из лабиринтите на българското слово“

Марияна Георгиева е учител с голям професионален път и опит. Тя е доктор по методика на обучението по български език и литература. След спечелен конкурс заминава в Бесарабия, Молдова, за да преподава в българското училище в Тараклия. Участва в създаването на първия университет сред българските общности зад граница - Тараклийския „Григорий Цамблак“, и е един от първите преподаватели там. В момента преподава български език и литература в Дойче шуле в Русе. Тя е автор на книгата „Из лабиринтите на българското слово“, на която предстои второ издание благодарение на анонимен спонсор.

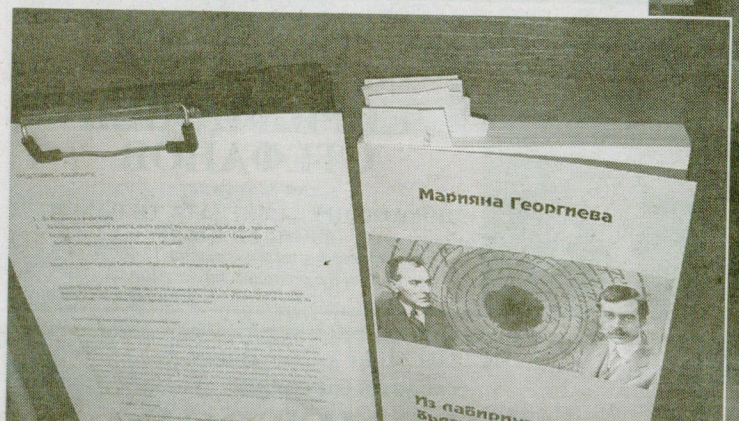

Снимки: Личен архив

Полина ТОДОРОВА

- Г-жо Георгиева, как бихте описали себе си?

- Аз съм един обикновен български учител с богата професионална съдба за щастие и малко за съжаление...

- Защо за съжаление?

- Защото изминалото време ни изпълва с тъга и отнема илюзиите ни. Опитът е и добро, и не съвсем - прави ни скептични. Нали сте чували: „Трупаш мъдрост, трупаш тъга...“, както го е рекъл древният мъдрец Соломон. И тогава се налага необходимостта да се бориш с опита, да надскачаш себе си, а това е доста изтощително понякога, натрупва се умора.

- Какво ви свързва с Бесарабия? Как стана така, че отидохте там?

- Бесарабия е историко-географска областа в днешна Молдова и Украйна със сложна историческа съдба през вековете, владяна от кого ли не. За нас, българите, е важно да знаем, че там живее най-голямата и компактна историческа българска общност, заселена в периода 1806 - 1856 г., т.е преди повече от 200 години. Това означава, че част от българския народ живее там... Център на тази общност са два града, свързани с нашата национална съдба - Болград и Тараклия.

След спечелен конкурс на Министерство на образованието за работа сред българските общности, попаднах в Тараклия. Имах нужда от промяна, мисия и илюзия за смисъл. Сега разбирам, че е било необходимо да ида точно там - това бяха най-щастливите ми професионални години, те ме изградиха като учител, човек и изследовател на езика и литературата и не на последно място и на ученика, човешките общности, взаимодействието на културите. Това време ми даде да разбера, че има една абсолютна, макар и проблематизирана в глобалния свят ценност, която се нарича Родина.

Днес с тази област ме свързват много неща - носталгия, обич към тези хора, трайни приятелства, чувство на дълг. Предстои ми вълнуващо събитие - получих официална покана да участвам в честванията на 10-годишнината от създаване на първия университет сред българските общности зад граница „Григорий Цамблак“.

- Има ли разлика между бесарабските и българските ученици?

- Немският възпитаник Янко Янев в своето великолепно есе „Философия на Родината“, опирайки се на древните мъдреци, твърди, че човешката душа търси своето първоначално лоно, иска да се завърне там. Така и тези деца търсят себе си, своето начало, стремят се към родината на прадедите си. Смятам, че наш дълг е да им помогнем да се завърнат. В моите анкети с тях те посочиха, че намират българската литература за красива, следователно и българската родина е красива. В посещенията си у нас тези, които имаха такава възможност, оставаха изумени от природната красота на нашата родина, припознаваха я като своя.

А иначе те са научени на труд, притежават много добра комуникативност и оптимизъм, не се предават лесно и често успяват да се адаптират към нелеките обстоятелства у нас, без да хленчат и да се оплакват. Създават семейства, раждат деца...

Много е важно какво се говори за България в средата, в която израства българският човек - семейна, образователна, медийна. В бесарабските училища и семейства преобладаващо се говори, че България е прекрасна, в българските - че е ужасна. Оттам и разликата в оптиката на гледането и чувстването...

- Разкажете за вашата книга „Из лабиринтите на българското слово“. Как решихте да съберете труда си в книга?

- Книгата е монография по моята докторска дисертация. А експериментът по дисертацията се изгради в резултат на усилията ми да обяснявам литературата на ученици, чието езиково развитие е протекло при условия на билингвизъм*, диглосия** и езикова интерференция***. Езикът на нашите сънародници е изостанал в развитието си с около 200 години в сравнение с литературния български език и това поражда редица проблеми.

Книгата описва и теоретично обосновава модели за преподаване на епически и лирически текстове и на създаване на аргументативен текст. Акцентът е поставен върху емоционално-образното значение на думата в художествения текст. Цели да възпитава читателя у ученика и да развива индивидуалния му речник на български език, насочена е както към учители сред общностите, така и към колегите ми у нас. От нея те могат да взаимстват и да се възползват от тестовите системи за обучение, контрол на художественото възприятие и оценка на постигнатото в учебния процес. От книгата могат да се възползват и студенти и ученици - от страниците за Йовков и Яворов, а също и от тестовете. Изкушеният от литературата и културата читател би могъл да задоволи своя интерес към връзката език - литература - идентичност и други социокултурни и психолингвистични проблеми.

- Първото издание на книгата беше само от 100 пилотни бройки. Къде са разпространени те?

- Първите 100 бройки ми бяха издадени безплатно от Издателство „Лени Ан“- Русе. Използвам случая да им благодаря много специално. Тези книги почти привършиха - раздадох ги на колеги тук, изпратих една част и на колеги в чужбина. При представянето на книгата си в Русе заявих намерението си да потърся спомоществовател, който да финансира още около 300 бройки, за да мога да я разпространя сред училищата в българските общности, исторически и нови, а също и у нас - библиотеки, колеги... Книгата ми има история, повече от 10-годишна. Исках да донесе полза някому, понеже е свързана с важни според мен неща - идентичност, национален език, единно духовно пространство на българите по света. Понеже дотам сме я докарали - да полагаме усилия за съхранение на нашата култура и литература навсякъде по света, да забавяме нашето изчезване...

- Ще има ли ново издание?

- С радост искам да кажа, че се случи някакво чудо. Имах нагласата да водя дълга кореспонденция с институции, имащи отношение към образованието, и да ги убеждавам да финансират преиздаването на „Из лабиринтите на българското слово“. Вероятно това щеше да ми отнеме година, а краят беше неизвестен. Не ми е идвало наум да се обръщам към частни лица и фирми, а и изпитвах известно неудобство.

Но ето че се обади човек, който пожела незабавно да финансира моя проект. Според него очакването институциите да помогнат са напразни, а за идентичността и образованието трябва да се грижи обществото, т.е. ние, гражданите. Бях смаяна от дълбоката истина в тези думи и си спомних Платон, който твърди, че на държавата и трябват поданици, а на обществото и родините им трябват граждани. В момента книгата е в печатницата и до 10 септември ще бъде готово второто издание.

- Къде ще я разпространявате този път?

- По воля на дарителя и мое желание книгата ще я разпространим по всякакви начини сред българските училища в света, една част от нея ще занеса като дарение за 10-годишнината на Тараклийския университет и за училищата в Бесарабия - в Молдова и Украйна. Вече представих книгата на конференцията на Асоциацията на българските училища в чужбина и получих заявки. Ще подаря и на още библиотеки и хора у нас. Излишно е да казвам, че съм щастлива от факта, че моето слово за Яворов и Йовков ще полети към толкова далечни пространства.

- Веднага ли приехте благородния жест?

- Да. Приех този жест, защото кой знае защо се почувствах не задължена, а вдъхновена от него, от този човек, който мисли подобно на мен, че в този свят трябва не да се продава, а да се раздава, че е необходимо да се плетат мрежи на доброто и да се хвърлят наблизо и далеч! За съжаление, той пожела анонимност и аз мога публично само да изразя своята голяма благодарност.

**** Билингвизъм - личността формира речевото си развитие на два езика***

***** Диглосия - личността владее диалектна форма на езика и на нейна основа в резултат на обучение надгражда книжовната форма.***

****** Интерференция - взаимно влияние на езиците в речта на общността и индивида***